

**Збаразька централізована бібліотечна система
Відділ інформаційних технологій та автоматизації
бібліотечних процесів**

На перехресті світла й духу

**Рекомендаційний список
електронних ресурсів
(станом на 10 листопада 2019 року)**

Збараж – 2019

УДК 94(477):27(477)(030)

Н 12

Упорядник:

В. Радовська, зав. відділом ІТ та АБП
Збараської ЦБС

Комп'ютерний набір: В. Радовська

Відповідальна за випуск:

О. Бойко, директор
Збараської ЦБС

Н 12 **На перехресті світла й духу** [Текст]: реком. спис. електр. ресурсів / Збараз. центр. бібл. сист., від. ін-форм. технол. та автомат. бібл. процесів; упоряд. В. Радовська. – Збараж: [б.в.], 2019. – 12 с.

Рекомендаційний список електронних ресурсів включає перелік інтернет-ресурсів, що будуть корисними для вчителів та викладачів історії України, а також учням та студентам для кращого засвоєння навчальної програми.

Окремі розділи стануть в нагоді бібліотекарям, працівникам культури в організації днів бібліографії, пізнавальних годин та інших масових заходів присвячених Климентію Шептицькому.

Електронну версію видання можна переглянути за адресою:
<http://www.zbarazh-library.com.ua/writen-webliogr af.html>

УДК 94(477):27(477)(030)

© Відділ інформаційних технологій та автоматизації
бібліотечних процесів, 2019

© Збараська централізована бібліотечна система, 2019

Блаженний Священномученик **Климентій Казимир Шептицький** – Блаженний Католицької Церкви, церковний діяч і архімандрит монахів Студійського уставу, брат Слуги Божого митрополита Андрея Шептицького. Був послом до Галицького сейму та Віденського парламенту, заступником голови Господарського Товариства.

Герб графів Шептицьких

Народився Климентій 17 листопада 1869, Прилбичі, Яворівський повіт, Королівство Галіції і Лодомерії в аристократичній родині, син спольщеного графа Яна (Івана) Кантія Регілія Шептицького з українського роду Шептицьких та його дружини Софії з польського роду Фредрів у родинному маєтку, в селі Прилбичі. Брат митрополита Андрея Шептицького, шоста дитина у сім'ї. Початкову освіту здобув удома від найманих вчителів під наглядом матері.

Закінчив гімназію святої Анни у Кракові, де склав на відмінно іспит зрілості. Навчався в університетах Кракова, Мюнхена і Парижа, в 1892 отримав ступінь доктора права у Ягеллонському університеті (Краків). Одночасно закінчив Інститут лісівництва.

Аристократ і впливовий австрійський політик Казимир Шептицький проміняв багатство графа на аскезу й тихе монаше життя брата Климентія. Його віру не змогли зламати ані німецька окупація, ані тюрми енкаведистів – отець рятував євреїв від нацистів, а у радянському таборі був таємним єпископом, який висвячував в'язнів.

У 1900 році Казимир Шептицький став депутатом австрійського парламенту. Через вибори його брат – Андрей Шептицький навіть переніс свою інтронізацію.

Отець Климентій Шептицький до вступу у монастир

Політичні погляди Казимира Шептицького вирізнялась прогресивністю. Вперше на той час підняв питання соціального страхування, намагався вирішити проблему пенсійного забезпечення для тих, хто працював у приватних закладах чи займався власним бізнесом.

У 1911, у віці 42-ох років, Шептицький покидає політичну кар'єру – неочікувано для всіх переїжджає до Німеччини і оселяється в бенедиктинському монастирі. Там Казимир почав готуватися до чернечого життя.

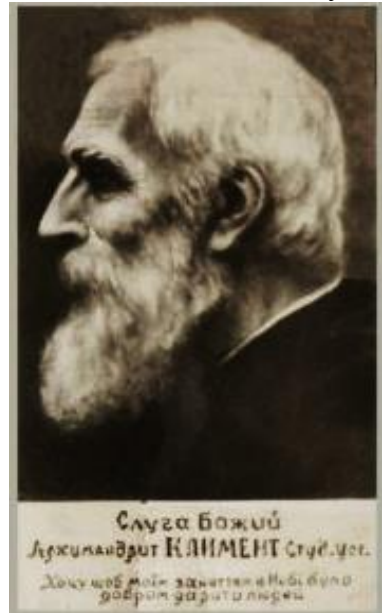
Через рік у греко-католицькому монастирі Студійського уставу Шептицький приніс монаші обіти і отримав церковне ім'я Климентій.

До Львова повернувся восени 1917-го, оселився у келії при соборі святого Юра. Будучи монахом, Климентій вів дуже аскетичний спосіб життя – навіть не спав у ліжку, а сидів опершись.

У 1918 році став настоятелем Унівського монастиря, а з 1926 року ігуменом студитів Свято-Успенської Унівської лаври.

Коли на початку 20-х років митрополит Андрей тяжко захворів, духовенство пропонувало Ватикану зробити Климентія його наступником – той мав вплив не лише на ченців, а й на простих людей і часто робив пожертви унівським селянам.

В Уневі отець Климентій започатковував дитячий сиротинець. Під час німецької окупації там переховували дітей євреїв.

За різними даними, Шептицькі врятували від кількох сотень до кількох тисяч євреїв – їх переховували в монастирях та церквах, а потім переправляли закордон. Таким чином вдалось вижити і главі МЗС Польщі у 2005 році Адаму Данієлю Ротфельду.

У 1996 році Інститутом «Яд Вашем» (Ізраїль) удостоєний звання «Праведник народів світу» за порятунок разом із братом – митрополитом Андреем – понад 200 євреїв у роки Другої світової війни.

Після смерті митрополита Андрея Шептицького неофіційним керівником УГКЦ у Львові був Климентій. Тоді нацистську окупацію змінила радянська, а греко-католицьких єпископів заарештовували і примушували перейти у православ'я.

Восени 1944-го у сані архімандрита монахів Студійського уставу Климентій очолив делегацію, яка їздила до Москви на

переговори щодо майбутнього статусу УГКЦ в СРСР. Відповіді тоді так і не отримали, та вже незабаром УГКЦ ліквідували руками самих церковників – священники під тиском проголосували за об'єднання з Російською православною церквою і самоліквідацію УГКЦ.

Климентій Шептицький писав до Ватикану звіт про утиски церкви. Лист перехопили радянські спецслужби, це стало підставою для арешту.

5 червня 1947 Климентія затримали просто в келії під час молитви. Тоді при обшуку знайшли два плакати із зображенням символіки ОУН та літературу про діяльність УПА. Матеріали підкинули самі радянські спецоргани.

Під час 7-місячного слідства перебував у Київській внутрішній в'язниці МВС. Допити проходили переважно в ночі – енкаведисти намагались вибити з отця зізнання в антирадянській діяльності та зречення від віри.

15 січня 1948 року Климентія Шептицького засудили до 8 років виправно-трудоx таборів за «зраду батьківщини». Термін 78-річний єпископ відбував у Владимирському централі. Через постійні хвороби більшість ув'язнення провів у лазареті.

Символічна могила (кенотаф) Климентія Шептицького на Князь-Владимирському цвинтарі у Владимирі

За ґратами Климентій продовжував вести монаше життя – часто молився до вікна, а по неділях пошепки відчитував Службу Божу.

Шептицький добре розумів, що на волю уже не вийде – поганий стан здоров'я та тюремні умови пришвидшили кінець. 1 травня 1951 року, о 21:30, у Владимирському централі

пролунала звістка про смерть духівника. Відшукати його могилу досі не вдалося. 29 травня 1991 року архимандрит Климентій Шептицький був реабілітований. А в 2001 році, під час візиту до Львова Папи Римського Івана Павла II, був беатифікований.

Про життя Климентія Шептицького на сторінках Інтернет-видань

Блаженний Священномученик Климентій Шептицький [Електронний ресурс] // Сайт парафії св. Ольги УГКЦ м. Старо-константинів. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://ugcc-stk.km.ua/blazhennij-svyashhennomuchenik-klimentij/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.10.2019.

В'ятрович, В. Історія з грифом «Секретно»: Архімандрит Климентій, обвинувачений за віру [Електронний ресурс] / В. В'ятрович // ТСН. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://tsn.ua/analitika/arhimandrit-klimentiy-obvinuvacheni-y-za-viru.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Опис зроблено: 21.10.2019.

Гуркіна, С. Архимандрит Климентій Шептицький у 1944–1947 рр. [Електронний ресурс] / С. Гуркіна // ErUCU – електронний репозитарій Українського католицького університету. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2002-2012. – Режим доступу: <http://er.ucu.edu.ua/handle/1/285>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: англ., укр. – **Аналог друк. вид.** (Гуркіна, С. Архимандрит Климентій Шептицький у 1944–1947 рр. / С. Гуркіна // Сторінки воєнної історії України: зб. наук. ст. / [відп. ред. О. Є. Лисенко]. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2010. – Вип. 13. – С. 341-353.). – Опис зроблено: 21.10.2019.

Доля брата митрополита Андрея Шептицького: вперше видано біографію отця Климентія Шептицького [Електронний ресурс] / І.Д. Головацький // Радіо Свобода. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29663516.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.10.2019.

Життя, мученича смерть і слава мучеництва бл. свщмуч. Климентія Шептицького, архімандрита Унівського монастиря (1869-1951) [Електронний ресурс] // Постуляційний Центр Монастирів Студійського Уставу. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2007. – Режим доступу:

<http://pc.studyty.org.ua/content/view/1/13/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.10.2019.

Життя, мученича смерть і слава мучеництва бл. свщмуч. Климентія Шептицького, архімандрита Унівського монастиря (1869-1951) [Електронний ресурс] // Інститут Історії Церкви. Українського Католицького Університету. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2012-2019. – Режим доступу: <http://ichistory.org.ua/2016/11/18/zhyttya-muchenycha-smert-i-slava-muchenytstva-bl-svshhmuch-klymentiya-sheptyts-kogo-arhimandryta-univs-kogo-monastyrya-1869-1951/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.10.2019.

Климентій (Шептицький) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B9_\(%D0%A8%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B9_(%D0%A8%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.10.2019.

Климентій Шептицький: Аристократ і монах, який рятував єврейських дітей від нацистів [Електронний ресурс] // Інформаційний ресурс Української Греко-Католицької Церкви. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2004-2019. – Режим доступу: http://news.ugcc.ua/articles/kliment%D1%96y_sheptitskiy_aristokrat_%D1%96_monah_yakiy_ryatuvav_ievreyskih_d%D1%96tey_v%D1%96d_natsist%D1%96v_86199.html, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: англ., укр., рос. – Опис зроблено: 20.10.2019.

Матковський, І. Перші мученики в родині Шептицьких. Фрагмент біографії бл. свщмч. Климентія Шептицького з початку 40-х рр. ХХ ст. [Електронний ресурс] / І. Матковський // Фотографії Старого Львова. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://photo-lviv.in.ua/pershi-mucheniky-v-rodyni-sheptyczkyh-fragment-biografiyi-bl-svshhmch-klymentiya-sheptyczkogo-z-pochatku-40-h-rr-hh-st/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.10.2019.

Павлишин, Н. 1 травня 1951 року в ув'язненні у Владимирському централі в Росії помер брат Митрополита Шептицького – Климентій Шептицький [Електронний ресурс] / Н. Павлишин // Львівська мануфактура новин. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://www.lmn.in.ua/1-travnja-1951-roku-v-uv-yaznenni-u-vladymyrskomu-tsentrali-v-rosiyi-pomer-brat-mytopolyta-sheptytskogo-klymentij-sheptytskyj/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.10.2019.

Павлишин, Н. Відкриття невідомих сторінок. Климентій Шептицький був «правою рукою» Митрополита Андрея [Електронний ресурс] / Н. Павлишин // ДивенСвіт. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2010-2019. – Режим доступу: <https://dyvensvit.org/top/1020202/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.10.2019.

Праведники народів мира. Архімандрит Климентій Шептицький, обвинувачений за віру [Електронний ресурс] // Еврейский Мир Украины. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <http://ju.org.ua/ru/holocaust/466.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: англ., рос. – Опис зроблено: 20.10.2019.

Сайко, О. Блаженний священномученик Климентій Шептицький [Електронний ресурс] / О. Сайко // Milites Christi Imperatoris. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2008-2013. – Режим доступу: <http://www.christusimperat.org/uk/node/20408>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: англ., рос., укр. – Опис зроблено: 21.10.2019.

Смерть брата Митрополита Андрея. Фрагмент біографії бл. свщч. Климентія Шептицького [Електронний ресурс] // Релігійно-інформаційна служба України. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2001-2019. – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/index/monitoring/religious_digest/76142/, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.10.2019.

Терещук, Г. 68 років тому у російській тюрмі помер отець Климентій Шептицький [Електронний ресурс] / Г. Терещук //

Радіо Свобода. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29913923.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.10.2019.

Унівський архимандрит. Фрагмент біографії бл. свцмч. Климентія Шептицького з осені 1944 року [Електронний ресурс] // Релігійно-інформаційна служба України. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2001-2019. – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/index/monitoring/religious_digest/76217/, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 20.10.2019.

Чи був отець Климентій Шептицький єпископом: віднайдено архівні документи [Електронний ресурс] // Агенція інформації та аналітики. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2005–2018. – Режим доступу: https://galinfo.com.ua/articles/chy_buv_otets_klymentiy_sheptytskyy_i_epyskopom_vidnaydeno_arhivni_dokumenty_327370.html, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 21.10.2019.

Онлайн-книги про життя Климентія Шептицького у мережі Інтернет

Гуркіна, С. Архимандрит Климентій Шептицький у 1944–1947 рр. [Електронний ресурс] / С. Гуркіна // Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2002-2012. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/95735/17-Gurkina.pdf?sequence=1>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: англ., укр. – **Аналог друк. вид.** (Гуркіна, С. Архимандрит Климентій Шептицький: маловивчені сторінки життя 1944-1947 рр. / С. Гуркіна // Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. ст. – 2011. – Вип. 14. – С. 203-215. – Бібліогр.). – Опис зроблено: 24.10.2019.

Матковський, І. Д-р Казимир граф Шептицький – отець Климентій: польський аристократ, український ієромонах, Екзарх

Росії та Сибіру, Архимандрит Студитів, Праведник народів світу, блаженний Католицької Церкви 1869–1951. Біографія [Електронний ресурс] / І. Матковський // Еврейский Мир України. – Електрон. Текстові та граф. дані. – [Україна], 2018-2019. – Режим доступу: http://ju.org.ua/pict_mod/pictures/226_item_file_sheptitskiy-um.pdf, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: англ., рос. – **Аналог друк. вид.** (Матковський, І. Д-р Казимир граф Шептицький — отець Климентій: польський аристократ, український ієромонах, Екзарх Росії та Сибіру, Архимандрит Студитів, Праведник народів світу, блаженний Католицької Церкви 1869–1951. Біографія: монографія / І. Матковський. — Львів, 2019. — 664 с., іл.). – Опис зроблено: 24.10.2019.

Фільмографія та презентації

Добра розмова. о. Климентій Шептицький [Електронний ресурс]: [відео] // Facebook. Воскресіння. Живе радіо. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/radio.voskresinna/videos/1402-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%BE-%D0%BA%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B9-%D1%88%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9/1328664010609954/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.10.2019.

Климентій Шептицький. Історична правда з Вахтангом Кініані [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. Телеканал ZIK. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=1eLTK0F4Ouc>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.10.2019.

Презентація першої біографії блаженного священномученика Климентія Шептицького [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. Фотографії Старого Львова. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу:

<https://www.youtube.com/watch?v=ТТОrp1-Awo>, вільний. –
Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.10.2019.

Про Шептицьких у період Голокосту [Електронний ресурс]:
[Фрагмент «Історичної правди з Вахтангом Кіпіані»]: [відео] //
YouTube. Фотографії Старого Львова. – Електрон. текстові та граф.
дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу:
https://www.youtube.com/watch?time_continue=15&v=6ABf2zE_VcE,
вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено:
25.10.2019.

Храм Священномученика Климентія Шептицького у Львові
[Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. Варіанти Львів. –
Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу:
<https://www.youtube.com/watch?v=Xxyf0UtUxDA>, вільний. –
Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.10.2019.